

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa P. W. i D. Ż.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę, ewentualnie o ustalenie i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym 8 marca 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 6 maja 2022 r., V ACa 638/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz P. W. i D. Ż.
kwoty po 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6 maja 2022 r., zaskarżając ten wyrok w części, wnosząc o jego uchylenie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne:

1) Czy w przypadku dokonywania przez sąd na gruncie art. 385¹ k.c. oceny wypełnienia przez bank obowiązków informacyjnych względem kredytobiorcy dotyczących m.in. ryzyk związanych z zawieraną umową kredytu, w tym w szczególności ryzyka kursowego, sąd winien uwzględniać, tak jak to ma miejsce w przypadku oceny abuzywności spornych postanowień zawartych w § 7 ust. 1, §

11 ust. 4, stan wiedzy przedsiębiorcy co do możliwych i przewidywanych przez niego okoliczności i czynników, czy zmian m.in. w gospodarce o charakterze globalnym i wpływu tych zmian na stan zobowiązań kredytobiorcy wynikających z umowy kredytu, na dzień zawarcia umowy kredytu, czy też ocena wypełnienia przez przedsiębiorcę obowiązków informacyjnych, winna być dokonywana z uwzględnieniem informacji, których zakres wyznaczany jest *ex post* w stosunku do momentu zawarcia umowy kredytu, na podstawie orzecznictwa ukształtowanego wiele lat po zawarciu umowy;

2) Czy w świetle art. 385¹ § 1 i § 2, a w szczególności § 3, w zw. z art. 65 § 2 w zw. z art. 56 k.c. w sytuacji stwierdzenia przez sąd bezskuteczności postanowienia, z którego wynika, że waloryzacja kredytu (przeliczenie kwoty kredytu ze złotych polskich na walutę obcą według kursu kupna waluty z tabeli kursowej banku) i spłata rat kapitałowo-odsetkowych następuje w złotych polskich po przeliczeniu według kursu sprzedaży waluty obcej z tabeli kursowej banku, umowa wiąże strony w pozostałym zakresie, w tym także w zakresie:

- postanowienia wyrażającego wolę stron waloryzowania kredytu kursem waluty obcej, definiującego kluczowe dla stron założenia umowy (mającego cechy *accidentaliae negotii*), tj. co do waloryzowania kredytu kursem waluty obcej oraz wyboru waluty waloryzacji;

oraz

- postanowienia określającego kwotę kredytu wyrażoną w walucie waloryzacji, która to kwota odpowiadająca kwocie kredytu przeliczonej ze złotych polskich na walutę waloryzacji, została wprost wpisana do umowy (§ 1 ust. 3A), znana była kredytobiorcom w dniu zawarcia umowy i objęta była zgodną wolą stron co do jej wysokości, określając tym samym wysokość zobowiązania kredytobiorców do spłaty na dzień wskazany w umowie, co najmniej w tej wysokości;

3) Czy zmiana treści postanowień umowy w drodze zawarcia aneksu do umowy, eliminująca na mocy woli stron postanowienia, które pierwotnie mogłoby być uznane za niedozwolone, względnie za nieważne, skutkuje tym, iż sąd oceniając postanowienia umowy winien uwzględnić stan rzeczy aktualny na dzień zamknięcia rozprawy i tym samym aktualną normatywną treść umowy, czy też

winien ocenić jedynie pierwotną treść umowy, nie uwzględniając jednocześnie okoliczności, iż strony wykonywały umowę w oparciu o jej pierwotną treść jedynie przez pewien czas obowiązywania kwestionowanych postanowień, a także, że zawarcie przez strony aneksu do umowy stanowiło wyraz ukształtowania sytuacji kredytobiorców w sposób korzystny ekonomicznie dla nich z uwzględnieniem zmieniających się okoliczności społeczno-gospodarczych i potwierdzało aktualność zamiaru gospodarczego kredytobiorców i dalszej realizacji celu umowy;

4) Czy w świetle zasady pewności prawa, gwarantowanej przez art. 2 Konstytucji RP, dopuszczalna jest ocena naruszenia przez przedsiębiorcę przepisów prawa, przy zawieraniu umowy konsumenckiej, dokonywana z uwzględnieniem wykładni orzeczniczej tychże przepisów, ukształtowanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wiele lat po zawarciu umowy, czy też ocena ta winna odnosić się do standardów obowiązujących w dacie zawierania umowy?

Ponadto skarżący powołał się na potrzebę wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 385¹ § 1 k.c., w zakresie interpretacji pojęcia „głównych świadczeń stron” w odniesieniu do umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem waluty obcej, dotyczącego przeliczania kwoty uruchamianego kredytu i rat kapitałowo-odsetkowych kredytu według kursu waluty obcej z tabeli kursowej banku.

Postanowieniem z 21 października 2022 r., wobec częściowego cofnięcia skargi kasacyjnej, Sąd Apelacyjny w Warszawie umorzył postępowanie wywołane skargą kasacyjną na punkt drugi zaskarżonego wyroku w zakresie, w jakim dotyczy on oddalenia apelacji powodów (k. 711).

W odpowiedzi na skargę powodowie wnosili o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede

wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie czynią zadość tym wymaganiom. Po pierwsze, skarżący nie wskazał argumentów prawnych, które prowadziłyby do rozbieżnych ocen w zakresie sformułowanych zagadnień prawnych. Nie wykazał również, dlaczego dotychczasowy dorobek orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz TSUE, na który powołuje się w uzasadnieniu, jest niewystarczający do ich rozstrzygnięcia.

Po drugie, pierwsze dwa zagadnienia nie mają charakteru uniwersalnego, o czym przekonuje ich szczegółowość i silne powiązanie z konkretnym stanem faktycznym poprzez odniesienie do konkretnych postanowień kwestionowanej umowy (§ 7 ust. 1, § 11 ust. 4 oraz § 1 ust. 3A), co oznacza, że znaczenie tych zagadnień nie wykracza poza niniejszą sprawę. W istocie skarżący nie dąży do rozstrzygnięcia uniwersalnego problemu prawnego, ale weryfikacji trafności rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji.

Po trzecie, przedstawione zagadnienia nie stanowią zagadnień nowych. Odnośnie do trzeciego zagadnienia prawnego Sąd Najwyższy wypowiedział się już m.in. w postanowieniu z 27 stycznia 2022 r., I CSK 277/22, zaś czwarte zagadnienie prawne było przedmiotem rozważań w postanowieniu z 13 grudnia 2022 r., I CSK 3808/22, do których uzasadnień wypada odesłać w celu uniknięcia zbędnych powtórzeń.

Po czwarte, stanowczy sprzeciw budzi konstrukcja skargi kasacyjnej, w której skarżący świadomie ignoruje obszernie przytaczany przez siebie dorobek orzecznictwa Sądu Najwyższego, którego już tylko pobieżna analiza pozwala na postawienie tezy, że sformułowane w skardze zagadnienia prawne nie są nowe,

a więc nie mogą uzasadniać przyjęcia skargi do rozpoznania. Dotyczy to w szczególności roli aneksu do umowy kredytu (zob. m.in. uchwałę SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, a także m.in. wyroki SN z 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, i z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 676/22, oraz wyroki TSUE: z 21 lutego 2013 r., C-472/11, Banif Plus Bank Zrt przeciwko Csaba Csipai i Viktória Csipai, pkt 31 i 35; z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W., R.W. przeciwko Bank BPH, pkt 46-49; z 9 lipca 2020 r., C-452/18, XZ przeciwko Ibercāja Banco SA, pkt 25-28).

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzebie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Wykładnia art. 385¹ § 1 k.c. w kontekście pojęcia „głównych świadczeń stron” w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości. Klauzule przeliczeniowe zastrzeżone w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej wyroku określają główne świadczenie kredytobiorcy (zob. m.in. wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22). Na takim stanowisku stoi też TSUE (zob. np. wyroki: z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA, pkt 37; z 20 września 2018 r., C-51/17, OTP Bank Nyrt. i

OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt przeciwko Teréz Ilyés i Emil Kiss, pkt 68; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Zsuzsanna Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, pkt 44). Nie ma zatem potrzeby dokonywania ponownej interpretacji art. 385¹ § 1 k.c. na tej płaszczyźnie.

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265) obciążył skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.